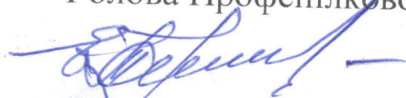

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗАГАЛЬНОЇ ТА НЕОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ
ІМ. В.І.ВЕРНАДСЬКОГО

ПОГОДЖЕНО

Голова Профспілкового комітету

Олена ТРУНОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради

Голова Вченої ради

член-кореспондент НАН України

Анатолій ОМЕЛЬЧУК

протокол № 7

від 30 липня 2024 р.

КОДЕКС
академічної доброчесності

Київ - 2024

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Кодекс академічної доброчесності є складовою частиною внутрішньої нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності у Інституті загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України (далі Інститут) та базується на нормах загальнолюдських та європейських цінностей.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

При формуванні Кодексу академічної доброчесності використовувались наступні нормативно-правові акти України: Конституція України; Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції»; Цивільний Кодекс України, Етичний кодекс ученого України; Статут та Правила внутрішнього трудового розпорядку Інституту». Також використовувався досвід провідних зарубіжних і вітчизняних вищих навчальних закладів і рекомендацій SAIUP – Проект сприяння академічній доброчесності в Україні, що реалізується Американськими радами за підтримки посольства США в Україні спільно з Міністерством освіти і науки України.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ, ПОЗНАЧЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ

3.1 Академічна доброчесність

1. Академічна доброчесність – це сукупність принципів і правил поведінки учасників освітньо-наукового процесу, спрямованих на формування самостійної та відповідальної особистості, спроможної навчатись, викладати і провадити наукову діяльність, дотримуючись етичних та правових норм.
2. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітньо-наукового процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.
3. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і правових норм поведінки учасників науково-освітнього процесу (під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності) для забезпечення якісної освіти та отримання вагомих наукових результатів шляхом утвердження Інституті ціннісних підходів та орієнтирів формування самостійної та відповідальної особистості, спроможної навчатись, викладати і провадити наукову діяльність керуючись принципами чесності, чесного навчання і праці.

3.2 Суб'єкти академічної доброчесності

Працівники – службові особи, наукові, науково-педагогічні працівники, співробітники Інституту; здобувачі освіти – слухачі, аспіранти, докторанти та інші особи, які навчаються і Інституті.

3.3 Порушенням академічної доброчесності вважається:

1. академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результат власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

2. академічне шахрайство – будь-які дії учасників освітньо-наукового процесу, сутність яких полягає у наданні або отриманні будь-якої несанкціонованої допомоги або нечесної переваги у будь-якій формі академічної роботи;
3. фальсифікація результатів досліджень, посилянь у власних публікаціях, будь-яких інших даних, у тому числі статистичних, що стосуються освітнього процесу та наукових досліджень;
4. надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
5. використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;
6. хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі;
7. неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, що обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;
8. конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень;
9. подарунок – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;
10. приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю у громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях;
11. зловживання владою або службовим становищем – умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо це завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб;
12. службове підроблення – складання, видача службовою особою завідомо неправдивих офіційних документів, внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, інше підроблення офіційних документів;
13. службова недбалість – невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб;

- 14.зловживання впливом – пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави;
- 15.провокація підкупу – дії службової особи з підбурення особи на пропонування, обіцянку чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди, щоб потім викрити того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду.

3.4 Плагіатом вважається:

- дослівне відтворення чи копіювання тексту (від фрази до набору речень) з книг, статей, Інтернет-ресурсів чи інших джерел без чіткого виокремлення копіюваного тексту та посилання на автора (джерело);
- перефразування частин тексту інших авторів із зміщенням слів або слідування структурі їх аргументації без посилання на джерело;
- оприлюднення твору, написаного третьою особою на замовлення здобувача;
- списування будь-яких письмових робіт інших здобувачів (у тому числі будь-яких письмових завдань, що виконуються здобувачами у межах навчального процесу під час проміжного та підсумкового контролю знань відповідно до програми навчальної дисципліни, а також під час екзаменів).

3.5 Цитата

Порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого (у тому числі оприлюдненого у мережі Інтернет) твору, що використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

3.6 унікальність твору (роботи, матеріалу)

Співвідношення (%) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

4 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Кодекс академічної доброчесності (далі – Кодекс) регулює застосування загальних засад та правил наукової етики та визначає порядок перевірки наукових робіт, що надходять до спеціалізованих вчених рад, оргкомітетів конференцій від співробітників Інституту та представників інших організацій, монографій, підручників та навчальних посібників співробітників Інституту на дотримання академічної доброчесності та заходи попередження плагіату.

4.2 Колектив здобувачів вищої освіти та співробітників Інституту, усвідомлюючи свою відповідальність за формування сприятливого академічного середовища, вважаючи своїм обов'язком формування системи демократичних відносин між членами громади для забезпечення дієвого освітнього середовища, розвитку інтелектуального, особистісного потенціалу, підвищення іміджу і ділової репутації зобов'язується виконувати даний Кодекс.

5 ПРИНЦИПИ І НОРМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1 Кожен співробітник Інституту або здобувач вищої освіти є відповідальним за дотримання наступних принципів академічної доброчесності в освітній, викладацькій та науковій діяльності: законності та верховенства права; свободи та поваги людської гідності; професіоналізму та компетентності; чесності і порядності; справедливості та толерантності; партнерства і взаємодопомоги; поваги та взаємної довіри; відкритості і прозорості; колегіальності та демократичності; самостійності виконання здобувачами усіх навчальних завдань; самовдосконалення і саморозвитку; персональної відповідальності та роботи на результат; нетерпимості щодо недотримання правил і норм Кодексу академічної доброчесності.

5.2 Дотримання академічної доброчесності педагогічними і науково- педагогічними працівниками передбачає:

5.2.1 сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконувати службові повноваження та професійні обов'язки, рішення і доручення керівництва, не допускати зловживання та неефективного використання державної і комунальної власності;

5.2.2 постійно підвищувати професійну кваліфікацію, застосовуючи у своїй діяльності інноваційні освітні методи та технології;

5.2.3 сумлінно ставитись до навчального процесу, форм контролю, об'єктивно та неупереджено оцінювати знання та вміння осіб, що навчаються;

5.2.4 дотримуватись загальновизнаних етичних норм поведінки, бути ввічливим у стосунках зі здобувачами, керівниками, колегами і підлеглими;

5.2.5 із толерантністю та повагою ставитись до колег та осіб, які навчаються, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної приналежності;

5.2.6 сприяти творчій активності здобувачів, заохочувати і підтримувати будь-яку творчу діяльність, враховувати пропозиції здобувачів щодо форм та методів навчання;

5.2.7 не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом, або інформації особистого характеру, що стала відома у зв'язку з виконанням своїх службових та професійних повноважень;

5.2.8 нести моральну відповідальність за наслідки своїх досліджень, що можуть впливати на природне середовище і розвиток людства;

5.2.9 сприяти практичній реалізації результатів своєї роботи задля покращення життя суспільства, збереження культурно-історичної спадщини, раціонального використання природних ресурсів тощо;

5.2.10 чинити опір псевдонауці, виступати проти проявів академічної недоброчесності;

5.2.11 захищати свободу наукового пошуку, протидіяти втручанню влади та чиновників у наукові дослідження, а також їх упередженому впливу на характер отримуваних у дослідженнях даних та результатів;

5.2.12 спиратись на міжнародні та національні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності та авторського права;

5.2.13 дбайливо ставитись до бібліотечних, документальних та інших матеріальних фондів і ресурсів Інституту, а також проявляти увагу до раціонального використання енергоносіїв, протидіяти актам вандалізму на території Інституту;

5.2.14 самостійно оцінювати правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що була завдана у процесі виконання таких рішень чи доручень. Утримуватись від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать законам, незважаючи на приватні інтереси;

5.2.15 негайно повідомляти керівництво про отримання для виконання рішень чи доручень, якщо учасник академічної спільноти вважає рішення чи доручення незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам;

5.2.16 уникати приватного інтересу та конфлікту інтересів. Неприйнятними у навчальній та науково-дослідницькій діяльності для працівників Інституту:

5.2.17 допуск порушення навчального процесу, його недостатнє науково-методичне забезпечення;

5.2.18 недотримання вимог контракту та індивідуального робочого плану;

5.2.19 запізнення на заняття або пропуск занять без поважних причин;

5.2.20 встановлення з особами, які навчаються, стосунків неформального характеру;

5.2.21 допуск некоректного, зневажливого ставлення до здобувачів, колег та співробітників;

5.2.22 вдавання до форм академічного шахрайства, академічного плагіату та інших форм прояву академічної недоброчесності, викладених у Розділі III;

5.2.23 зловживання владою, впливом або службовим становищем;

5.2.24 провокування підкупом;

5.2.25 допуск фактів службової підробки та службової недбалості;

5.2.26 прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди чи подарунків службовою особою;

5.2.27 отримання та пропонування хабарів та (або) здійснення будь-яких інших корупційних дій;

5.2.28 свідоме порушення нормативних та розпорядчих документів Інституту (Статут, правила внутрішнього трудового розпорядку, кодекси, положення, накази та розпорядження) та чинного законодавства України.

5.3 Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти та іншими особами, які навчаються, передбачає наступні завдання:

5.3.1 поважати честь і гідність інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від Ваших;

5.3.2 відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами;

5.3.3 бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;

5.3.4 ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на інші сторонні речі;

5.3.5 активно займатись самостійною роботою, використовуючи методичні посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань;

5.3.6 ефективно розподіляти час на пошук і вивчення матеріалів, необхідних для підготовки якомога якісної роботи;

5.3.7 чесно та відповідально готуватись до поточного і підсумкового контролю, докладаючи зусиль до своєчасного виконання всіх завдань;

5.3.8 використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилались на них;

5.3.9 подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;

5.3.10 у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи дослідницьких завдань – звертатись до інших за допомогою (у межах прийнятного), наприклад, щодо редагування тексту, обговорення власних ідей тощо;

5.3.11 інформувати викладачів та осіб, які навчаються, про недопустимість порушення норм і правил академічної доброчесності. Неприйнятними у навчальній та науково-дослідницькій діяльності для здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються, є:

5.3.12 виявлення нешанобливого та некоректного ставлення до осіб, які навчаються, представників викладацького складу або адміністрації;

5.3.13 запізнення на навчальні заняття та пропуск їх без поважних причин;

5.3.14 під час навчального процесу використання джерел інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), недозволених викладачем;

5.3.15 прохання, надання та одержання допомоги від третіх осіб (у тому числі і в якості підставних) при проходженні поточного і підсумкового контролю; використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки;

5.3.16 здійснювання або заохочування будь-якими способами зміни отриманої академічної оцінки;

5.3.17 надання для оцінювання письмової роботи, підготовленої за участі інших осіб;

5.3.18 внесення до списку авторів публікацій осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів;

5.3.19 фальсифікація або фабрикування інформації, наукових результатів з їх наступним використанням у роботі;

5.3.20 отримування або пропонування хабара за отримання будь-яких переваг у навчальній або дослідницькій діяльності;

5.3.21 участь у будь-якій іншій діяльності, пов'язаної з порушенням правил і норм академічної доброчесності.

5.4 Факти порушення науковими, науково-педагогічними працівниками та особами, які навчаються, норм Кодексу академічної доброчесності виносяться на розгляд Комісії з академічної доброчесності, повноваження якої встановлюються Розділом VI цього Кодексу.

6 КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1 Для моніторингу дотримання членами університетської громади моральних та правових норм цього Кодексу наказом директора Інституту утворюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія).

6.2 Комісія є дорадчим органом Інституту. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення норм цього Кодексу та надавати пропозиції адміністрації Інституту щодо накладання відповідних санкцій.

6.3 Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими нормативно-правовими актами, Статутом Інституту та цим Кодексом.

6.4 Склад Комісії затверджується Вченою радою Інституту. Термін повноважень комісії становить 2 роки. До складу комісії за посадами входять: заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу, голова профспілкового комітету, голова Ради молодих вчених, відповідальний за систему забезпечення якості освіти Інституту.

6.5 Комісія зі свого складу обирає Голову, заступника та секретаря. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи, рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження з ведення протоколу засідання, підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар.

6.6 Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові – що визначаються планом роботи, та позачергові – що скликаються для вирішення оперативних та нагальних питань.

6.7 Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.

6.8 Засідання комісії оформлюється протоколом, який підписує Голова та секретар.

6.9 Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу перед Вченою радою Інституту.

6.10 Учасник освітньо-наукового процесу Інституту, який став свідком порушення цього Кодексу або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення цього Кодексу, повинен звернутись до Комісії з письмовою заявою. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані, адреса, телефон, місце роботи, посада, особистий підпис). Анонімні заяви чи звернення, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються. Неприйнятно подавати (підтримувати подання) безпідставних скарг.

6.11 На засідання запрошується заявник та особа, стосовно якої розглядається питання щодо порушення Кодексу.

6.12 За результатами проведених засідань Комісія готує вмотивовані рішення щодо порушення чи не порушення норм цього Кодексу. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються директору для подальшого вживання відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру.

6.13 Якщо здобувач освіти чи працівник має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Інституту, він може звернутись за консультацією до Комісії.

6.14 Будь-який співробітник Інституту або здобувач вищої освіти має право звернутись до Комісії з метою внесення пропозицій та доповнень до цього Кодексу.

7 ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ ТА РОЗГЛЯДУ ФАКТУ ПЛАГІАТУ

7.1 Встановлення факту плагіату

7.1.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- монографії, підручники, навчальні посібники та інші роботи, що вимагають рекомендації Вченої ради Інституту до видання. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі відділів;
- дисертаційні роботи та автореферати. Організацію перевірки здійснюють голови спеціалізованих рад.

7.1.2 Перевірка на академічний плагіат дисертаційних робіт здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду на фаховому секторі-семінарі. Перевірку наукових праць, у тому числі дисертаційних досліджень, за відповідним дорученням здійснюють внутрішні рецензенти спеціалізованих вчених рад.

Особи, які здійснюють перевірку на академічний плагіат, визначають унікальність кожної представленої роботи та надають довідки про результати перевірки на академічний плагіат у роздрукованому вигляді.

7.1.3 У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи (що була на перевірці) має право на апеляцію. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я директора Інституту у триденний термін після оголошення результатів перевірки. У разі надходження апеляції, за наказом директора Інституту створюється комісія для розгляду апеляції. Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу директора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

7.2 Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності

7.2.1 За порушення норм академічної доброчесності наукові та науково-педагогічні працівники Інституту можуть бути притягнуті до моральної, дисциплінарної, адміністративної, кримінальної відповідальності відповідно до нормативних і розпорядчих документів Інституту, норм законодавства України, у тому числі таких як: – відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; – позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання (НАЗЯВО); – позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади та ін.

7.2.2 До здобувача Інституту у випадку порушення правил академічної доброчесності, в т.ч. встановлення факту плагіату, може бути застосовано такі види заходів впливу: – академічні (незарахування роботи; повторне проходження оцінювання; повторне проходження навчального курсу); – дисциплінарні (догана, письмове попередження, відрахування з Інституту) та ін.

7.2.3 Декілька вищезазначених заходів впливу можуть бути застосовані одночасно.

7.2.4 Наукові, науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти та інші особи мають право на незаборонені законодавством способи оскарження звинувачень у порушенні норм академічної доброчесності.

8 ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Кодекс академічної доброчесності Інституту ухвалюється на засіданні вченої ради.

8.2 Кодекс академічної доброчесності Інституту набирає чинності з моменту схвалення його більшістю членів Вченої ради.

8.3 Здобувачі вищої освіти повинні бути ознайомлені з Кодексом академічної доброчесності упродовж місяця з дня зарахування до Інституту, а наукові, науково-педагогічні працівники – на момент прийому на роботу, одночасно з ознайомленням з Правилами внутрішнього трудового розпорядку.

8.4 Усі працівники та особи, які навчаються, повинні знати і дотримуватись принципів і норм Кодексу академічної доброчесності. Незнання цих норм не може слугувати виправданням щодо їх порушення.

8.5 Невиконання норм Кодексу академічної доброчесності є предметом розгляду Комісії з академічної доброчесності.

8.6 Зміни і доповнення до Кодексу виносяться на розгляд вченої ради за пропозиціями наукових відділів, профспілки Інституту, Комісії з академічної доброчесності, Ради молодих вчених.

8.7 Відповідальність за актуалізацію Кодексу та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Інституту відповідно до їх функціональних обов'язків.
